

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ
ОСВІТИ**

Кафедра теорії держави та права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 11.07.2025 № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Протокол від 19.06.2025 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право» Ольга ЧЕПІК-ТРЕГУБЕНКО

Розглянуто засіданні кафедри теорії держави та права протокол від 12.06.2025 № 20.

Конституційне право. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2025. 37 с.

РОЗРОБНИКИ:

1. завідувач кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Кулініч Ольга Олександрівна;
2. старший викладач кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ Лавренко Дар'я Олександрівна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. завідувач кафедри конституційного адміністративного та трудового права Національного університету «Запорізька політехніка», доктор юридичних наук, професор Максакова Руслана Миколаївна;
2. голова Орджонікідзевського районного суду міста Запоріжжя Калюжна Вікторія Вікторівна.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин:	90	90
Рік підготовки:	1	2
Семестр:	2	3
Лекції	14	12
Семінарські	16	6
Практичні	-	4
Самостійна робота	60	74
Індивідуальні завдання	+	+
Підсумковий семестровий контроль:	залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Конституційне право» є надання здобувачам вищої освіти систематизованого матеріалу в сфері конституційно-правових відносин, розкриття основ конституційного ладу і його захисту, конституційно-правового закріплення суверенітету українського народу, політичного та ідеологічного плюралізму, народовладдя, конституційної відповідальності, поділу влади і взаємодії владних структур, закріплення верховенства права, роз'яснення положень верховенства Конституції України, прямої дії конституційних норм, підстави дії на території України міжнародних договорів, конституційно-правових основ проведення мовної політики; сприяння виховання поваги до конституційно-правових інститутів тощо. Вивчення цієї галузі права передбачає процес усвідомлення Здобувачами значення Конституції України як Основного Закону держави та суспільства, як найвищої політичної та духовної цінності нації. Шляхом детального аналізу питань конституційного права повинні бути підвищені не тільки загальноюридичні знання Здобувачів, а й рівень відчуття себе повноцінними членами українського громадянського суспільства.

Очікуванні результати навчання: вивчення дисципліни “Конституційне право України” передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки випускників, при якому вони повинні бути здатними до вирішення професійних задач діяльності, пов’язаних з ефективністю забезпеченням прав і свобод людини і громадянина під час роботи та мати такі основні загальнокультурні та професійні компетенції з конституційного права.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

ЗКЗ – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7– Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11 – Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12 – Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК14– Цінування та повага різноманітності та мультикультурності..

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК2– Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3 – Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4 – Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК6 – Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК7– Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8 – Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК12– Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК12 – Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13– Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14– Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК16– Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Пререквізити: Теорія держави і права, Філософія, Політологія, Юридична логіка, Соціологія, Історія держави та права України, Історія вчень про державу та право, Історія держави та права зарубіжних країн, Судові та правоохоронні органи України тощо.

Постреквізити: Міграційне право, Державне будівництво та місцеве самоврядування, Міжнародне публічне право, Соціологія права, Право Європейського Союзу, Антикорупційне законодавство, Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини тощо.

Програмні результати навчання:

РН1 – Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН2 – Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН3– Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН5– Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН6– Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН9 – Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН13– Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН14– Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН18– Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН19 – Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН22– Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ – ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА, СКЛАДОВА ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ, НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Поняття конституційного права України як галузі права. Місце конституційного права в системі національного права України. Предмет, метод конституційного права України як галузі права та їх специфіка. Система конституційного права України: поняття, структура, особливості. Конституційно-правові норми: поняття, класифікація, структура. Конституційно-правові інститути: поняття, специфіка, види. Принципи

конституційного права: поняття, види, нормативне закріплення. Конституційно-правові відносини: поняття, види, ознаки. Умови виникнення, зміни та припинення конституційно-правових відносин. Суб'єкти та об'єкти конституційного права. Предмет, завдання та джерела науки конституційного права України. Зв'язок науки конституційного права з іншими суспільними та галузевими юридичними науками. Конституційне право України як навчальна дисципліна: поняття, система, функції.

ТЕМА 2. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ

Основні етапи розвитку вітчизняного конституціоналізму. Державно-конституційні традиції українського козацтва. Пакти та Конституції законів і вільностей Війська Запорізького (Конституція Пилипа Орлика). Розвиток національної конституційної думки та спроби її втілення у державотворчі процеси у XIX на початку XX століть. Конституція Української Народної Республіки 1918 року. Конституційний розвиток Української РСР. Конституція України 1978 року: порівняльно-правовий аналіз із Конституцією України 1996 року. Розвиток конституційної реформи на основі Конституції України. Конституційне забезпечення політичної реформи в державі (з 2002 року). Основні напрями, мета, засоби конституційного реформування держави та суспільства.

ТЕМА 3. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття конституційно-правової відповідальності: характеристика підходів. Співвідношення конституційно-правової відповідальності з конституційною, державно-правовою відповідальністю. Місце конституційно-правової відповідальності в системі соціальної відповідальності. Ознаки конституційно-правової відповідальності (2 групи): їх характеристика. Функції конституційно-правової відповідальності: поняття та види. Класифікація конституційно-правової відповідальності: критерії та види. Конституційне правопорушення (делікт): поняття, склад (характеристика), класифікація. Конституційно-правова відповідальність та конституційний контроль, їх співвідношення.

ТЕМА 4. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ УКРАЇНИ

Поняття, ознаки, структура, особливості конституційного ладу України: демократична, правова, світська держава – конституційно-правова характеристика; політичний плюралізм та ідеологічне розмаїття; плюралізм форм власності; верховенство права та закону. Гарантії конституційного ладу України: поняття, система. Поняття, принципи, ознаки державного ладу України. Система державних органів України.

Поняття, ознаки, принципи суспільного ладу України. Структура суспільного ладу України: політична система суспільства: поняття, елементи та їх характеристика; економічна система України: конституційно-правові засади;

соціальна система: поняття, особливості; духовно-культурна система як елемент суспільного ладу України.

ТЕМА 5. ТЕОРІЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Поняття, ознаки (юридичні властивості) та сутність Конституції України. Конституція та держава. Конституція та політична система суспільства. Конституція та конституціоналізм. Розкрити питання їх співвідношення. Функції конституції та її характеристика. Класифікація конституцій: мета та критерії класифікації. Види конституцій в Україні. Характеристика Конституції Автономної Республіки Крим. Об'єкти конституційного регулювання. Дія Конституції України. Форма і структура Конституції України. Мова та стиль Конституції України. Внесення змін та доповнень до Конституції України (Розділ XIII Конституції України). Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 158 та статті 159 Конституції України. Поняття, структура механізму реалізації Конституції України. Фактори, що визначають реалізацію та ефективність дії Конституції України, проблеми її реалізації. Додержання та охорона Конституції України: гарантії, механізм захисту та охорони. Суб'єкти захисту. Конституція і проблема імплементації норм міжнародного права.

ТЕМА 6. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Поняття та конституційні принципи правового статусу людини та громадянина в Україні. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні. Система гарантій конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні. Громадянство України: законодавство; міжнародні акти; зміст права на громадянство; документи, які підтверджують громадянство України. Принципи та способи набуття громадянства України. Територія держави. Умови прийняття до громадянства України (порядок розгляду заяв громадян з питань громадянства України). Припинення громадянства України. Зміна громадянства України. Роль міжнародних актів в регулюванні конституційних прав, свобод та обов'язків в Україні. Конституційно-правові засади статусу іноземних громадян, осіб без громадянства та біженців в Україні. Конституційні обов'язки громадян: поняття, види та їх характеристика. Необмеженість конституційних прав і свобод людини і громадянина. Право власності за Конституцією України та чинним законодавством. Статус мови в Україні. Право громадян на звернення (Закон України «Про звернення громадян»). Право на правову допомогу (Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»). Право звернення до міжнародних установ (Закон України «Про ратифікацію конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції» та ін.). Право на повагу до гідності, невтручання в особисте і сімейне життя, таємницю листування, недоторканість життя (ст.ст. 162, 163 КК України, ст.ст. 11-16 КПК України, ст. 289, 297, 301, 306,

311 ЦК України, ст. 3 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» від 16 листопада 1992 року, ст.ст. 2, 37 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» від 21 грудня 1993 року і ст.ст. 2, 33 Закону України «Про інформаційні агентства» від 28 лютого 1995 року, Європейська конвенція про захист приватного життя).

ТЕМА 7. ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Конституційно-правове регулювання питань організації і діяльності органів державної влади. Поняття та особливості органів державної влади. Види органів державної влади: критерії класифікації та види. Принцип єдності та розподілу державної влади та його реалізація. Легалізація та легітимація державної влади в Україні. Місце прокуратури в системі органів державної влади: система і структура прокуратури; функції і повноваження прокуратури; акти органів прокуратури.

ТЕМА 8. ВИБОРЧЕ ПРАВО ТА ВИБОРЧИЙ ПРОЦЕС

Поняття, ознаки та принципи виборів в Україні. Становлення інституту виборів в Україні. Класифікація виборів в Україні. Виборча система в Україні. Виборчий процес в Україні: конституційно-правова характеристика. Інформаційне забезпечення виборчого процесу. Правові проблеми фінансування виборів. Правове забезпечення контролю за використанням коштів, що виділяються з Державного бюджету України на підготовку проведення виборів та референдумів. Відповідальність за порушення законодавства про вибори. Законодавче закріплення референдумів в Україні: поняття, види, принципи. Передумови виникнення референдумів. Референдний процес: предмет всеукраїнського референдуму, учасники та їх конституційно-правовий статус. Відповідальність за порушення порядку проведення референдуму. Проблеми імплементації рішень всеукраїнського референдуму від 16 квітня 2000 року: теоретичний та практичний аспекти. Місцеві референдуми в Україні: поняття, види, основні засади організації і проведення.

ТЕМА 9. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЇЇ РОБОТИ

Ідея парламентаризму та її реалізація в Україні. Конституційна доктрина законодавчої влади в Україні. Поняття та ознаки Верховної Ради України як органу законодавчої влади. Склад Верховної Ради України. Функції Верховної Ради України: поняття, зміст. Статус народного депутата України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Рахункова палата: поняття, завдання, функції повноваження, структура. Депутатські групи (фракції): конституційно-правовий статус. Комітети Верховної Ради України: конституційно-правовий статус. Повноваження Верховної Ради України. Засідання Верховної Ради України. Ведення пленарних засідань: прийняття рішень; порядок надання слова; організація розгляду питань; протокол, стенографічний бюлетень, стенографічний звіт; розробка проектів законів.

Розгляд законодавчих пропозицій, законопроектів, поправок: розгляд законопроектів у першому читанні; розгляд законопроектів у другому читанні; розгляд законопроектів у третьому читанні. Тлумачення законів, оприлюднення та введення в дію. Застосування процедури імпідменту: конституційно-правові засади та практика застосування. Апарат Верховної Ради України: правовий статус та структура. Зовнішньополітична діяльність Верховної Ради України і міжпарламентські зв'язки: засади зовнішньої політики України; законодавство з питань зовнішньої політики України; ратифікація міжнародних договорів; приєднання до міжнародних договорів; співробітництво України з Організацією Об'єднаних Націй; Європейське регіональне співробітництво; співробітництво Верховної Ради України з парламентами інших країн.

ТЕМА 10. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Становлення інституту президентства в Україні. Проблеми президентської влади на сучасному етапі розвитку. Функції Президента України. Повноваження Президента України. Офіс Президента України: Представник Президента України у Верховній Раді України; Представник Президента України в Конституційному Суді України; Представник Президента України в Кабінеті Міністрів України, Представник Президента України в Автономній Республіці Крим. Рада національної безпеки та оборони при Президентові України як консультативно-дорадчий орган: правовий статус. Організація взаємодії Президента України з Кабінетом Міністрів України, з законодавчою владою, судовою владою, органами місцевого самоврядування. Органи виконавчої влади та інші державні органи, підпорядковані Президентові України.

ТЕМА 11. ОРГАНИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС

Виконавча влада як відносно самостійна форма єдиної державної влади. Особливості організації виконавчої влади в Україні. Система органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України – вищий орган в системі органів виконавчої влади: склад; основні функції; повноваження. Центральні органи виконавчої влади: міністерства; державні комітети (державні служби); центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом. Місцеві державні адміністрації: завдання, функції та повноваження. Дostroкове припинення повноважень. Акти органів виконавчої влади. Взаємодія органів виконавчої влади з іншими державними органами. Адміністративна реформа в Україні.

ТЕМА 12. ОРГАНИ СУДОВОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЇХ РОБОТИ

Поняття, соціальна функція та значення судової влади. Конституційні принципи правосуддя. Конституційно-правовий статус суддів в Україні. Гарантії незалежності суддів. Порядок призначення та обрання суддів. Підстави, за яких припиняються повноваження суддів. Система судової влади в

Україні. Правові засади діяльності органів суддівського самоврядування в Україні. Вища рада правосуддя: порядок формування; склад; основні функції; повноваження.

ТЕМА 13. КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

Історичні передумови виникнення конституційної юстиції в системі судової влади. Порядок формування Конституційного Суду України, його чисельний склад, структура, вимоги до суддів. Статус суддів Конституційного Суду України та гарантії їх діяльності. Законодавчі засади організації і діяльності Конституційного Суду України: функції та повноваження. Регламент Конституційного Суду України. Конституційне провадження. Форми звернення до Конституційного Суду: конституційне звернення, конституційна скарга, конституційне подання.

ТЕМА 14. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Історія становлення і розвитку системи місцевого самоврядування. Міжнародно-правова регламентація питань організації питань місцевого самоврядування. Європейська Хартія місцевого самоврядування. Сучасні моделі місцевого самоврядування. Конституційне закріплення моделі місцевого самоврядування в Україні. Поняття місцевого самоврядування. Правові основи і система місцевого самоврядування: повноваження місцевого самоврядування; система місцевого самоврядування; матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування; гарантії місцевого самоврядування. Рішення органів місцевого самоврядування: порядок прийняття та юридична сила. Припинення дії та відміна актів органів місцевого самоврядування. Судовий захист прав місцевого самоврядування. Перспективи розвитку місцевого самоврядування в ході адміністративної реформи.

ТЕМА 15. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНИ

Поняття, принципи та система територіального устрою України. Конституційне закріплення форми державного устрою як відносно децентралізованої унітарної держави. Система адміністративно-територіального устрою. Види адміністративно-територіальних одиниць. Автономія: поняття та види: територіальна; екстериторіальна. Автономна Республіка Крим – територіальна автономія у складі України. Основи конституційного статусу Автономної Республіки Крим. Самоврядні повноваження Автономної Республіки Крим. Верховна Рада Автономної Республіки Крим: компетенція та організація роботи. Рада Міністрів Автономної Республіки Крим: склад та повноваження. Представництво Президента України. Взаємодія органів державної влади Автономної Республіки Крим.

ТЕМА 16. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Теоретичні основи національної безпеки України: поняття та сутність національної безпеки; принципи національної безпеки України; об'єкти національної безпеки; суб'єкти національної безпеки. Система забезпечення національної безпеки України: поняття системи забезпечення національної безпеки та її елементи; основні функції системи забезпечення національної безпеки; повноваження основних суб'єктів системи забезпечення національної безпеки; засоби забезпечення національної безпеки України. Гарантування прав, свобод та обов'язків громадян України при забезпеченні національної безпеки. Система національної безпеки України: політична безпека України; економічна безпека України; воєнна безпека України: поняття, основи та організація оборони України; воєнна політика та воєнне будівництво України; теоретичні аспекти воєнної доктрини України; конституційно-правовий статус Збройних Сил України; екологічна безпека України; інформаційна безпека України; демографічна безпека України; міжнародна безпека України: міжнародні конфлікти і засоби розв'язання; сучасна європейська політична ситуація і місце України в геополітичному просторі Європи; міжнародні відносини України в контексті національної безпеки; правова безпека України.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Конституційне право України – провідна галузь національного права, складова юридичної науки, навчальна дисципліна	1.Поняття конституційного права як галузі права 2.Конституційно-правові норми: загальна характеристика 3.Конституційно-правові інститути 4.Система конституційного права України 5.Конституційно-правові відносини і їх загальна характеристика 6.Джерела конституційного права України 7.Конституційне право України як навчальна дисципліна 8.Предмет і завдання, функції науки конституційного права	2
Тема № 2 Конституційний процес в Україні	1. Основні етапи розвитку вітчизняного конституціоналізму. 2. Державно-конституційні традиції українського козацтва. Пакти та Конституції законів і вільностей Війська Запорізького (Конституція Пилипа Орлика). 3. Розвиток національної конституційної	2

	думки та спроби її втілення у державотворчі процеси у XIX на початку XX століть. 4. Конституція Української Народної Республіки 1918 року. Конституційний розвиток Української РСР. 5. Конституція України 1978 року: порівняльно-правовий аналіз із Конституцією України 1996 року. 6. Розвиток конституційної реформи на основі Конституції України. Конституційне забезпечення політичної реформи в державі (з 2002 року). Основні напрями, мета, засоби конституційного реформування держави та суспільства.	
Тема № 3 Конституційно-правова відповідальність в системі юридичної відповідальності	1. Поняття конституційно-правової відповідальності: характеристика підходів. Співвідношення конституційно-правової відповідальності з конституційною, державно-правовою відповідальністю. Місце конституційно-правової відповідальності в системі соціальної відповідальності. 2. Ознаки конституційно-правової відповідальності (2 групи): їх характеристика. 3. Функції конституційно-правової відповідальності: поняття та види. 4. Класифікація конституційно-правової відповідальності: критерії та види. 5. Конституційне правопорушення (делікт): поняття, склад (характеристика), класифікація. 6. Конституційно-правова відповідальність та конституційний контроль, їх співвідношення	2
Тема № 4. Конституційно-правові засади конституційного ладу України	1. Поняття та сутність конституційного ладу 2. Основні засади конституційного ладу 3. Принципи та система конституційного ладу 4. Конституційні основи державного ладу України 5. Конституційні основи суспільного ладу України	2
Тема № 5. Теорія Конституції України	1. Історія становлення Конституції України 1996 р. 2. Поняття конституції, її ознаки, функції та юридичні властивості 3. Структура Конституції України. Юридичне значення преамбули Конституції України	2

	4.Критерії класифікації та види конституції 5.Механізм реалізації Конституції України. Охорона Конституції України 6.Внесення змін до Конституції України	
Тема № 6. Конституційно-правовий статус людини та громадянина в Україні	1. Поняття та елементи конституційно-правового статусу 2. Поняття особистих прав і свобод людини та громадянина в Україні 3. Конституційно-правові засади політичних прав і свобод громадян України 4. Конституційно-правові засади соціальних, економічних та культурних прав і свобод людини і громадянина в Україні 5. Конституційні обов'язків людини і громадянина в Україні 6. Гарантії конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні	
Тема № 7 Організація і здійснення державної влади в Україні	1. Конституційно-правове регулювання питань організації і діяльності органів державної влади. 2. Поняття та особливості органів державної влади. 3. Види органів державної влади: критерії класифікації та види. 4. Принцип єдності та розподілу державної влади та його реалізація.	2
Тема 8 . Виборче право та виборчий процес	1. Безпосереднє народовладдя в Україні: історія виникнення, поняття, теоретико-правова характеристика 2. Порядок формування складу Верховної Ради України 3. Порядок проведення виборів Президента України 4. Порядок проведення референдумів в Україні	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Семінарське заняття. Тема 1. Конституційне право України – провідна галузь національного права, складова юридичної науки, навчальна дисципліна.	2

Семінарське заняття Тема 2. Конституційний процес в Україні	2
Семінарське заняття Тема 3. Конституційно-правова відповідальність в системі юридичної відповідальності	2
Семінарське заняття. Тема 4. Конституційно-правові засади конституційного ладу України.	2
Семінарське заняття Тема 5. Теорія Конституції України	2
Семінарське заняття. Тема 6. Конституційно-правовий статус людини та громадянина в Україні	2
Семінарське заняття. Тема 7. Організація і здійснення державної влади в Україні	2
Семінарське заняття. Тема 8. Виборче право та виборчий процес	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Конституційне право України – провідна галузь національного права, складова юридичної науки, навчальна дисципліна	10
Тема 2. Конституційний процес в Україні	10
Тема 3. Конституційно-правова відповідальність в системі юридичної відповідальності	10
Тема 4. Конституційно-правові засади конституційного ладу України	10
Тема 5. Теорія Конституції України	4
Тема 6. Конституційно-правовий статус людини та громадянина в Україні	6
Тема 7. Організація і здійснення державної влади в Україні	6
Тема 8. Виборче право та виборчий процес	4

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Конституційне право України – провідна галузь національного права, складова юридичної науки, навчальна дисципліна	1.Поняття конституційного права як галузі права 2.Конституційно-правові норми: загальна характеристика 3.Конституційно-правові інститути 4.Система конституційного права України 5.Конституційно-правові відносини і їх загальна характеристика 6.Джерела конституційного права України 7.Конституційне право України як навчальна	2

	дисципліна 8.Предмет і завдання, функції науки конституційного права	
Тема № 2 Конституційний процес в Україні	1. Основні етапи розвитку вітчизняного конституціоналізму. 2. Державно-конституційні традиції українського козацтва. Пакти та Конституції законів і вільностей Війська Запорізького (Конституція Пилипа Орлика). 3. Розвиток національної конституційної думки та спроби її втілення у державотворчі процеси у XIX на початку XX століть. 4. Конституція Української Народної Республіки 1918 року. Конституційний розвиток Української РСР. 5. Конституція України 1978 року: порівняльно-правовий аналіз із Конституцією України 1996 року. 6. Розвиток конституційної реформи на основі Конституції України. Конституційне забезпечення політичної реформи в державі (з 2002 року). Основні напрями, мета, засоби конституційного реформування держави та суспільства.	2
Тема № 3 Конституційно-правова відповідальність в системі юридичної відповідальності	1. Поняття конституційно-правової відповідальності: характеристика підходів. Співвідношення конституційно-правової відповідальності з конституційною, державно-правовою відповідальністю. Місце конституційно-правової відповідальності в системі соціальної відповідальності. 2. Ознаки конституційно-правової відповідальності (2 групи): їх характеристика. 3. Функції конституційно-правової відповідальності: поняття та види. 4. Класифікація конституційно-правової відповідальності: критерії та види. 5. Конституційне правопорушення (делікт): поняття, склад (характеристика), класифікація. 6. Конституційно-правова відповідальність та конституційний контроль, їх співвідношення	2
Тема № 4. Конституційно-	1.Поняття та сутність конституційного ладу 2.Основні засади конституційного ладу	

правові засади конституційного ладу України	3.Принципи та система конституційного ладу 4.Конституційні основи державного ладу України 5.Конституційні основи суспільного ладу України	
Тема № 5. Теорія Конституції України	1.Історія становлення Конституції України 1996 р. 2.Поняття конституції, її ознаки, функції та юридичні властивості 3.Структура Конституції України. Юридичне значення преамбули Конституції України 4.Критерії класифікації та види конституції 5.Механізм реалізації Конституції України. Охорона Конституції України 6.Внесення змін до Конституції України	
Тема № 6. Конституційно-правовий статус людини та громадянина в Україні	7. Поняття та елементи конституційно-правового статусу 8. Поняття особистих прав і свобод людини та громадянина в Україні 9. Конституційно-правові засади політичних прав і свобод громадян України 10. Конституційно-правові засади соціальних, економічних та культурних прав і свобод людини і громадянина в Україні 11. Конституційні обов'язків людини і громадянина в Україні 12. Гарантії конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні	

Теми семінарських занять

Назва теми для семінарських занять	Кількість годин
Тема 1. Конституційне право України – провідна галузь національного права, складова юридичної науки, навчальна дисципліна	2
Тема 2. Конституційний процес в Україні	2
Тема 3. Конституційно-правова відповідальність в системі юридичної відповідальності	2

Назва теми для практичних занять	Кількість годин
Тема 4. Конституційно-правові засади конституційного ладу України	2
Тема 5. Теорія Конституції України	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Конституційне право України – провідна галузь національного права, складова юридичної науки, навчальна дисципліна	10
Тема 2. Конституційний процес в Україні	10
Тема 3. Конституційно-правова відповідальність в системі юридичної відповідальності	10
Тема 4. Конституційно-правові засади конституційного ладу України	10
Тема 5. Теорія Конституції України	10
Тема 6. Конституційно-правовий статус людини та громадянина в Україні	10
Тема 7. Організація і здійснення державної влади в Україні	10
Тема 8. Виборче право та виборчий процес	4

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Основні етапи розвитку конституційного процесу в Україні.
2. Конституція Пилипа Орлика 1710 року та Конституція України 1996 року: порівняльно-правовий аналіз.
3. Загальна характеристика радянського періоду конституційного процесу в Україні.
4. Зміст сучасної конституційної реформи в Україні: концептуальні засади.
5. Конституційно-правове забезпечення політичної реформи в Україні. Удосконалення конституційно-правового статусу суб'єктів політичної системи України.
6. Поняття конституційного права України. Місце конституційного права в системі національного права України.
7. Предмет, метод конституційного права України як галузі права та їх специфіка.
8. Система конституційного права України: поняття, елементи та їх характеристика.
9. Конституційно-правові норми: поняття, структура, класифікація.
10. Конституційно-правові інститути: поняття, специфіка, види.
11. Принципи конституційного права: поняття та види.
12. Конституційно-правові відносини: поняття, ознаки та види. Умови виникнення, зміни та припинення конституційно-правових відносин.
13. Конституційно-правові норми та конституційно-правові відносини: їх співвідношення.
14. Джерела (форми) конституційного права України: поняття та види.

15. Предмет, методологія, завдання та джерела науки конституційного права України. Зв'язок науки конституційного права з іншими суспільними та галузевими юридичними науками.
16. Конституційне право України як навчальна дисципліна: поняття, система, функції.
17. Поняття, ознаки та сутність Конституції України.
18. Конституція та держава: їх співвідношення.
19. Функції Конституції України та її характеристика.
20. Класифікація конституцій: мета та критерії класифікації.
21. Об'єкти конституційного регулювання. Дія Конституції України.
22. Форма та структура Конституції України.
23. Чинники ефективності дії Конституції України. Спеціально-юридичні чинники.
24. Порядок внесення змін до Конституції України (Розділ XIII Конституції України). Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 158 та статті 159 Конституції України.
25. Поняття, структура, особливості, ознаки конституційного ладу України.
26. Демократична, правова, світська держава – конституційно-правова характеристика.
27. Політичний плюралізм та ідеологічне розмаїття (порівняльний аналіз: Україна та країни СНД).
28. Система гарантій конституційного ладу України: поняття та види гарантій.
29. Поняття, принципи, ознаки державного ладу України.
30. Система органів державної влади в Україні.
31. Поняття, ознаки, принципи суспільного ладу України.
32. Структура суспільного ладу України: поняття та загальна характеристика.
33. Політична система України: поняття та характеристика елементів.
34. Економічна система та соціальна система України: конституційно-правові засади.
35. Духовно-культурна система України: конституційно-правові засади.
36. Місце прокуратури в системі органів державної влади.
37. Система та структура прокуратури.
38. Функції та повноваження прокуратури.
39. Акти органів прокуратури: види, зміст.
40. Поняття та конституційні принципи правового статусу людини та громадянина в Україні (та країнах СНД).
41. Система гарантій конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні.
42. Конституційно-правові засади статусу іноземних громадян, осіб без громадянства та біженців в Україні.
43. Роль міжнародних актів в регулюванні конституційних прав, свобод та обов'язків в Україні.
44. Громадянство України: законодавство, міжнародні акти, зміст права на громадянство, документи, які підтверджують громадянство України. Принципи набуття громадянства України. Територія держави. Умови прийняття до громадянства України (порядок розгляду заяв громадян з питань громадянства України).
45. Втрата громадянства України. Зміна громадянства України.
46. Необмеженість конституційних прав і свобод людини і громадянина.
47. Право приватної власності: конституційно-правовий аспект.
48. Статус мови в Україні.
49. Право громадян на звернення (Закон України «Про звернення громадян»).

50. Право на правову допомогу (Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»).
51. Право на звернення до міжнародних установ (Закон України «Про ратифікацію конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції»).
52. Право на повагу до гідності, невтручання в особисте і сімейне життя, таємницю листування, недоторканість життя (ст. 163 КК України, ст. 126 КК України, ст.ст. 289, 297, 301, 306 ЦК України).
53. Поняття конституційно-правової відповідальності: характеристика підходів. Співвідношення конституційно-правової відповідальності з конституційною, державно-правовою відповідальністю. Місце конституційно-правової відповідальності в системі соціальної відповідальності.
54. Ознаки конституційно-правової відповідальності (2 групи): їх характеристика.
55. Функції конституційно-правової відповідальності: поняття та види.
56. Конституційно-правова відповідальність та конституційний контроль, їх співвідношення.
57. Класифікація конституційно-правової відповідальності: критерії класифікації та види.
58. Конституційне правопорушення (делікт): поняття, склад (характеристика елементів), класифікація.
59. Поняття, ознаки та принципи виборів в Україні.
60. Класифікація виборів в Україні.
61. Виборча система в Україні.
62. Виборчий процес в Україні: конституційно-правова характеристика.
63. Законодавче закріплення референдумів в Україні: поняття, принципи, види. Передумови виникнення референдумів.
64. Референдний процес. Предмет всеукраїнського референдуму, учасники та їх конституційно-правовий статус. Відповідальність за порушення порядку проведення референдуму.
65. Місцеві референдуми в Україні: поняття, види, основні засади організації та проведення.
66. Ідея парламентаризму та її реалізація в Україні.
67. Основні напрями парламентської реформи в контексті внесення змін до Конституції України.
68. Поняття та ознаки Верховної Ради України як органу законодавчої влади.
69. Функції Верховної Ради України: поняття, види, зміст.
70. Статус народного депутата України: конституційно-правові засади.
71. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: конституційно-правовий статус.
72. Рахункова палата: поняття, завдання, функції повноваження, структура.
73. Депутатські фракції, комітети, спеціальні тимчасові комісії Верховної Ради України: конституційно-правовий статус.
74. Повноваження Верховної Ради України.
75. Засідання Верховної Ради України: ведення пленарних засідань; прийняття рішень; порядок надання слова; організація розгляду питань; протокол; стенографічний бюлетень; стенографічний звіт; розробка проектів законів; розгляд законодавчих пропозицій, законопроектів, поправок; розгляд законопроектів у першому читанні; розгляд законопроектів у другому читанні; розгляд законопроектів у третьому читанні.
76. Застосування процедури імпідменту: конституційно-правові засади та практика застосування.

77. Апарат Верховної Ради України: конституційно-правовий статус та структура.
78. Зовнішньополітична діяльність Верховної Ради України і міжпарламентські зв'язки. Засади зовнішньої політики України. Законодавство з питань зовнішньої політики України.
79. Ратифікація та денонсація міжнародних договорів, приєднання до міжнародних договорів.
80. Співробітництво України з Організацією Об'єднаних Націй.
81. Європейське регіональне співробітництво.
82. Співробітництво Верховної Ради України з парламентами інших країн.
83. Становлення інституту президентства в Україні.
84. Проблеми президентської влади на сучасному етапі розвитку України.
85. Функції Президента України: поняття, види, зміст.
86. Повноваження Президента України.
87. Офіс Президента України: конституційно-правова регламентація, структура, функції та основні завдання.
88. Консультативні та дорадчі органи Президента України: конституційно-правові засади.
89. Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки та оборони при Президентові України.
90. Організація взаємодії Президента України з Кабінетом Міністрів України, з законодавчою владою, судовою владою, органами місцевого самоврядування.
91. Органи виконавчої влади та інші державні органи, підпорядковані Президентові України.
92. Виконавча влада як відносна самостійна форма єдиної державної влади. Особливості організації виконавчої влади в Україні. Система органів виконавчої влади.
93. Кабінет Міністрів України – вищий орган в системі органів виконавчої влади: склад, основні функції, повноваження.
94. Центральні органи виконавчої влади: міністерства; державні комітети (державні служби); центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом;
95. Місцеві державні адміністрації: завдання, функції та повноваження. Дostroкове припинення повноважень.
96. Акти органів виконавчої влади: поняття, види, зміст.
97. Взаємодія органів виконавчої влади з іншими державними органами.
98. Адміністративна реформа в Україні: концептуальні засади.
99. Міжнародно-правова регламентація питань організації місцевого самоврядування. Європейська Хартія місцевого самоврядування.
100. Сучасні моделі місцевого самоврядування. Конституційне закріплення моделі місцевого самоврядування в Україні.
101. Поняття та суть місцевого самоврядування. Правові основи та система місцевого самоврядування.
102. Повноваження місцевого самоврядування.
103. Матеріальна та фінансова основа місцевого самоврядування.
104. Гарантії місцевого самоврядування.
105. Рішення органів місцевого самоврядування: порядок прийняття та юридична сила. Припинення дії та відміна актів органів місцевого самоврядування.
106. Судовий захист прав місцевого самоврядування. Перспективи розвитку місцевого самоврядування в рамках проведення адміністративної реформи.
107. Поняття, соціальна функція та значення судової влади.
108. Конституційні принципи правосуддя.

109. Статус суддів на законодавчому рівні. Гарантії незалежності суддів.
110. Порядок призначення та обрання суддів. Підстави, за яких припиняються повноваження суддів.
111. Система судової влади в Україні.
112. Правові засади діяльності органів суддівського самоврядування в Україні.
113. Вища рада правосуддя: порядок формування, склад, основні функції, повноваження.
114. Порядок формування Конституційного Суду України, його чисельний склад, структура, вимоги до суддів.
115. Статус суддів Конституційного Суду України та гарантії їх діяльності.
116. Законодавчі засади організації та діяльності Конституційного Суду України: функції та повноваження. Регламент Конституційного Суду України від 22 лютого 2018 року.
117. Конституційне провадження. Форми звернення до Конституційного Суду України.
118. Акти Конституційного Суду України: характерні риси та проблеми реалізації.
119. Поняття, принципи та система територіального устрою України.
120. Конституційне закріплення форми державного устрою України як відносно децентралізованої унітарної держави.
121. Система адміністративно-територіального устрою. Види адміністративно-територіальних одиниць.
122. Автономія: поняття та види: територіальна; екстериторіальна.
123. Національна безпека України: поняття та сутність.
124. Принципи національної безпеки України.
125. Об'єкти національної безпеки: поняття та види.
126. Суб'єкти національної безпеки: поняття та види.
127. Система забезпечення національної безпеки України.
128. Гарантування прав, свобод та обов'язків громадян України при забезпеченні національної безпеки.
129. Система національної безпеки України: поняття та характеристика елементів.
130. Політична безпека України: поняття, нормативно-правова регламентація, зміст.
131. Економічна безпека України: поняття, сутність та нормативно-правова регламентація.
132. Воєнна безпека України. Організація оборони України. Воєнна політика.
133. Теоретичні аспекти воєнної доктрини України.
134. Конституційно-правовий статус Збройних Сил України.
135. Екологічна безпека України як складова національної безпеки України.
136. Інформаційна безпека України: конституційно-правові засади.
137. Демографічна безпека України: поняття, юридичний зміст та нормативно-правова регламентація.
138. Міжнародна безпека України.
139. Міжнародні відносини України в контексті національної безпеки. Місце України в геополітичному просторі Європи.
140. Правова безпека України: конституційний аспект.

6. КРИТЕРІЙ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Для навчальної дисципліни «Конституційне право» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: екзамен, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Підсумковий семестровий контроль успішності проводиться у формі екзамену з відповідної освітньої компоненти або його окремої завершеної

частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, і у строки, встановлені навчальним планом та розкладом.

Підсумковий семестровий контроль буде сформовано з 30-ти білетів за єдиним принципом: кожен білет містить теоретичну та практичну частини. Теоретична частина містить два питання; практична частина – одне практичне завдання (задача). Максимальний час для підготовки до екзамену дається – 30 хвилин. Кожне питання екзаменатором оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль не більше 50 балів.

У разі настання обставин непереборної сили (форсмажорних обставин) контрольні заходи можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання. Системою буде обрано по 50 тестових питань з дисципліни, кожне з яких оцінено у 1 бал. Відведений час для проходження тесту – 100 хвилин. Максимально можливий результат особи, яка складає підсумковий семестровий контроль за відповіді на тестові запитання може скласти 50 балів. Відповідь на кожне з запитань оцінюється в 0 або 1 тестових балів: якщо вказано правильну відповідь – 1 бал; неправильну відповідь – 0 балів.

При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у сховище до сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін підсумкового контролю.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

**Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти
(денна та заочна форми навчання)**

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти відсутній на занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

Максимум 10 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	4
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 10 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	До 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	5-8 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у	до 10

конференціях, круглих столах	балів
------------------------------	-------

**Критерії оцінювання самостійної роботи
(заочна форма навчання)**

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	4
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички

				роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни:
схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проектор.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)

Основні нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. Ст. 429.
3. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради УРСР від 24 серпня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502.
4. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 53. Ст. 799.
 - акти міжнародного права:
 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від

4 листопада 1950 року. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13.

2. Європейська Конвенція про громадянство. Міжнародний договір від 7 листопада 1997 року (Витяг). *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. с. 69-77.

3. Конвенція про статус біженців від 28 липня 1951 року. URL: zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_011

4. Конвенція про кіберзлочинність від 23 листопада 2001 року. *Офіційний вісник України*. 2007. № 65. Стор. 107. Ст. 2535.

5. Конвенція про статус апатридів. Міжнародний договір від 28 вересня 1954 року. *Офіційний вісник України*. 2013. № 51 / № 12. ст. 450. Стор. 447. Ст. 1875.

6. Європейська конвенція про громадянство від 7 листопада 1997 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 13. Ст. 359.

- закони

1. Про правонаступництво України: Закон України від 12 вересня 1991 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 46. Ст. 617.

2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.

3. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.

5. Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.

6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.

7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.

8. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 50-51. Ст. 572.

9. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 року. *Офіційний вісник України*. 2020. № 4. Том 1. Стор. 9. Ст. 188.

10. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 26 січня 2021 року. *Голос України*. 2021. № 67.

11. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.

12. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.

13. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

14. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 48. Ст. 254.

15. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 08 вересня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 51. Ст. 548.

- підзаконні акти:

1. Про державні символи України: Постанова Верховної Ради України від 3 вересня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 45. Ст. 241.

2. Про забезпечення, обслуговування та охорону Президента України: Постанова Верховної Ради України від 4 січня 1992 року. *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 1999. № 8. С. 86.

3. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: Указ Президента України від 15 листопада 2006 року (зі змінами і допов.). *Офіційний вісник України*. 2006. № 47.

4. Про Положення про Представника Президента України у Верховній Раді України: Указ Президента України від 15 лютого 2008 року. *Офіційний вісник України*. 2008 № 13. Ст. 323.

5. Про Положення про Раду з питань розвідки: Указ Президента України від 11 березня 1999 року. *Офіційний вісник України*. 1999. № 10. Ст. 379.

6. Про щорічні послання Президента України до Верховної Ради України: Указ Президента України від 9 квітня 1997 року. *Урядовий кур'єр*. 1997. № 69.

7. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 грудня 2010 року (зі змінами і допов.). *Офіційний вісник України*. 2010. № 94.

8. Про систему центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року (зі змінами і допов.). *Офіційний вісник України*. 1999. № 50.

9. Про склад Кабінету Міністрів України: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр*. 1999. № 237.

10. Про державну підтримку розвитку місцевого самоврядування в Україні: Указ Президента України від 30 серпня 2001 року (зі змінами і допов.). *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2002. № 10: Місцеве самоврядування в Україні. С. 86-87.

11. Про комісію при Президентові України з питань громадянств: Указ Президента України від 30 квітня 2005 року (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр*. 2005. № 85.

12. Про Державний фонд сприяння місцевому самоврядуванню України: Указ Президента України від 24 червня 2010 року. *Офіційний вісник України*. 2010. № 49.

13. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»: Указ Президента України від 24 вересня 2015 року. *Урядовий кур'єр*. 2015. № 178.

14. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента від 10 червня 1997 року (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр*. 1997. № 107-108.

15. Положення про державну реєстрацію статутів територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 липня 1998 року. *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2002. № 10: Місцеве самоврядування в Україні. С. 193-195.

16. Про затвердження зразків довідок про подання особою заяви про надання їй статусу біженця, про особу стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їй статусу біженця, про прийняття скарги до розгляду, про звернення до суду: Наказ Державного комітету України у справах еміграції від 14 квітня 2004 року № 21. *Офіційний вісник України*. 2004. № 18. С. 68-74.

- постанови, інші рішення, роз'яснення судів (Конституційного, Верховного):

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положення «на наступній черговій сесії Верховної Ради України», яке міститься у статті 155 Конституції України від 15 березня 2016 року № 1-рп/2016. *Офіційний вісник України*. 2016. № 28. С. 289. Ст. 1137.

2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положення «на наступній черговій сесії Верховної Ради України», яке міститься у статті 155 Конституції України від 15 березня 2016 року № 1-рп/2016. *Офіційний вісник України*. 2016. № 28. С. 289. Ст. 1137.

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини дев'ятої статті 61, частини третьої статті 105 Закону України «Про вибори народних депутатів України», пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про вибори народних депутатів України» щодо виключення кандидатів у народні депутати України з виборчого списку партії у багатомандатному окрузі» (справа про виключення кандидатів у народні депутати України з виборчого списку політичної партії) від 21 грудня 2017 року № 3-р/2017. *Вісник Конституційного Суду України*. 2018. № 1. Стор. 46.

4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 57 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про засади державної мовної політики» 28 лютого 2018 № 2-р/2018. *Вісник Конституційного Суду України*. 2018. № 2. Стор. 102.

Підручники:

1. Волошин Ю. О., Папаяні С. В. Зовнішня політика України в умовах європейської інтеграції: проблеми конституційно-правового забезпечення. Одеса: Фенікс, 2015. 231 с.

2. Головін А. С. Права людини: інтерпретаційна діяльність Конституційного Суду України: підруч. 2-е вид, допов. та перероб. Київ: Логос, 2017. 398 с.

3. Конституційне право: підруч. / [О. С. Бакумов та ін.]; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2019. 483 с.
4. Конституційне право зарубіжних країн: підруч. / [І. О. Бондаренко та ін.; за заг. ред. Н. В. Мішиної, В. О. Міхальова]. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 641 с.
5. Конституційне право України: підруч. / [Алмаші І. М. та ін.; уклад. В. В. Берч]. 10-те (ювіл.) вид., перероб. та допов. Ужгород: Рік-У, 2020. 500 с.
6. Конституційне право України: підруч. 8-е вид. перероб. та допов. Ужгород: Гельветика, 2018. 410 с.
7. Конституційне право України: підруч. / [Т. М. Слінько та ін.]. Харків: Право, 2020. 590 с.
8. Марченко В. В. Електронне урядування в органах виконавчої влади: підруч. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2018. 291 с.
9. Олуйко В. М. Надання державної допомоги суб'єктам господарювання: практичний poradnik для органів місцевого самоврядування: підруч. Київ: Юстон, 2017. 258 с.
10. Федоренко В. Л. Конституційне право України: підруч. Київ: Ліра-К, 2016. 615 с.
11. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн: підруч. 10-те вид., перероб. і допов. Київ: Ін Юре, 2015. 315 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу: навч. посіб. / Авт.-упоряд.: М. О. Баймуратов та ін.; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, М. К. Орлатого. Київ: НАДУ, 2015. 625 с.
2. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 524 с.
3. Бібліографічний покажчик для написання курсових та наукових робіт з навчальної дисципліни «Конституційне право» (для здобувачів вищої освіти юридичного факультету та Навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації) / кол. автор.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 468 с.
4. Практикум з Конституційного права: навч. посіб. / кол. авторів; ред. Л. Р. Наливайко. – 2-ге вид., доп. та оновлено. – Дніпро: ДДУВС, 2022. 704 с.
<https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/11436>
5. Конституційне право України: методичні рекомендації для підготовки індивідуальної та самостійної роботи. Методичні рекомендації / за заг.ред Л.Р. Наливайко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 312 с.
6. Конституційне право: методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять. Методичні рекомендації / за заг.ред Л.Р. Наливайко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 251 с.
7. Конституційне право: метод. рек. для самостійної та індивідуальної роботи (для здобувачів вищ. освіти 1, 2 курсів денної форми навчання ННІ права та інноваційної освіти) / Наливайко Л., Чепік-Трегубенко О., Лавренко Д.,

Новікова М. Дніпро: ДДУВС, 2022. 280 с.

8. Кулініч О.О. Робоча програма навчальної дисципліни «Конституційні права, свободи та обов'язки людини та громадянина» для здобувачів вищої освіти, спеціальність 081 Право. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2021. 27 с.

9. Боняк В. О. Конституційне право України : навч. посіб. Дніпропетровськ: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 295 с.

10. Васильченко Г. Планування розвитку територіальних громад: навч. посіб. Київ: ВІ ЕН ЕЙ, 2015. 256 с.

11. Веніславський Ф. В. Конституційне право України в схемах і таблицях: навч. посіб. Харків: Право, 2014. 376 с

12. Гринюк Р. Ф. Конституційне право України: навч. посіб. Донецьк: ДонНУ, 2014. 281 с.

13. Закоморна К. О. Посібник для підготовки до іспиту з державного (конституційного) права зарубіжних країн: [посіб. для підгот. до іспиту]. Харків: Право, 2019. 245 с.

14. Івашова Л. М. Контролінг в органах державної влади й органах місцевого самоврядування: навч. посіб. Миколаїв: НАДУ, 2015. 175 с

15. Карий О. І. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування: навч. посіб. Київ: ВІ ЕН ЕЙ, 2015. 176 с.

16. Каркач П. М. Функції прокуратури України: навч. посіб. Харків: Право, 2015. 247 с.

17. Конституційне право України: прагматичний курс: навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.]; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова. Одеса: Юридична література, 2017. 256 с.

18. Конституційне право України: посіб. для підгот. до іспитів / [Ю. Г. Барабаш та ін.]. 5-е вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2018. 387 с.

19. Конституційне право України. Тестові завдання: навч.-метод. посіб. / [О. В. Білоскурська та ін.]; за заг. ред. Р. Гаврилюк. Чернівці: ЧНУ: Рута, 2019. 447 с.

20. Конституційні засади сучасного державотворення: навч. посіб. у питаннях і відповідях / Т. Є. Кагановська та ін.; за ред. Т. Є. Кагановської. Харків: Право, 2017. 303 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Christopher M. Conservatives, the Supreme Court, and the Constitution: Judicial-Government Relations. *Osgoode Hall Law Journal*. 2016. Vol. 12, Issue 7. P. 3-35.

2. Drozd O. The rule of law as a principle of state service in Ukraine. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 5, ч. 1. С. 60-65.

3. Glukhov A. The legal nature of relations in the civil service. *Sciences of Europe*. 2017. № 14, ч. 3. С. 55-64.

4. Hromivchuk I., Subbotina N. The European Court of Human Rights: the prospects for protection of human rights in the Autonomous Republic of Crimea. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 1, ч. 1. С. 32-36.

5. Кулініч О.О. Конституційно-правове регулювання процесів

децентралізації та розвитку місцевого самоврядування в країнах ЄС: досвід для України. *НВ ДДУВС*. 2022. №3. С. 107-111.

6. Кулініч О.О. Конституційні принципи та стандарти «належного урядування»: співвідношення та взаємозв'язок. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №10. С.95-99. URL: http://lsej.org.ua/10_2022/zmist.pdf

7. Кулініч О.О. Колізійні питання захисту прав людини під час збройного конфлікту. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 165-167.

8. Кулініч О.О. Гарантування прав і свобод внутрішньо переміщених осіб в Україні в умовах воєнного стану: загальна характеристика. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2022. № 2. С. 59-63.

9. Nalyvaiko, L., Ilkov, V., Verba, I., Kulinich, O., & Korovaiko, O. (2022). Specific features of the legal regulation of prosecution for contempt of court: judicial rules established in different countries: Características específicas de la regulación legal del enjuiciamiento por manifestación de desacato a los tribunales: normas judiciales establecidas en diferentes países. *Political Questions*, 40(74), 393-409. URL: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4074.21>

10. Iacub I. Dreptul fundamental la viață: între garantare constituțională și restrângere legală. *Верховенство Права*. 2017. № 1 (30). С. 48-53.

11. Jankurová A. Efektivná verejná správa. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 4, ч. 2. С. 7-12.

12. Krakhmalova K. Zakaz dyskryminacji przy realizacji przez osoby wewnętrznie przesiedlone ich praw i wolności na Ukrainie. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1, ч. 1. С. 109-114.

13. Nalivayko L. R. Performance problems of the Ukrainian state in social sphere. *European Journal Of Natural History (London)*. 2006. № 5. P. 85-86.

14. Nalyvaiko L. R., Oreshkova A. F. Mass Media as Actors of Public Control over the Activities of Judicial Authorities. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 47. С. 16-24.

15. Nalyvaiko L. R. State System Guarantees: Theoretical and Legal Characteristics / The issues of improving legal knowledge in the XXI century: the unity of theory and practice: collective monograph. Lviv-Toruń: Liha-Pres, 2019. P. 131-150.

16. Nalyvaiko L. R., Marhenko O., Ilkov V. The phenomenon of corruption conceptualization: international practices and Ukrainian experience. *Economic Annals-XXI*. 2018. № 127 (7-8). P. 32-37.

17. Nalyvaiko L. R., Chepik-Tregubenko O.S. Main Directions of Effective Interaction of Public Authorities and Institutes of Civil Society / Legislation of EU countries: history, shortcomings and prospects for the development: Collective monograph. Frankfurt (Oder): Izdevniecība "Baltija Publishing", 2019. 360 p. P. 197-214.

18. Nalyvaiko L. R., Oliinyk V. M. Theoretical and legal basis of the interaction of judicial authorities and the civil society institutions: foreign experience

/ Development and modernization of the legal systems of Eastern Europe: experience of Poland and prospects of Ukraine: Collective monograph. Vol. 3. Lublin: Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2017. 372 p. P. 165-181.

19. Chepik-Trehubenko O. S. The Political System of Society: Features and Prospects of Development in Ukraine / The issues of improving legal knowledge in the XXI century: the unity of theory and practice: collective monograph. Lviv-Toruń: Liha-Pres, 2019. P. 33-51.

20. Nurcan O. Limitele și caracterul efectiv al dreptului de acces la justiție. *Legea si Viata*. 2017. № 5, ч. 1. С. 53-58.

21. Panina T. Legal and non – legal ways of realization of human rights provide. *Sciences of Europe*. 2017. № 18, ч. 2. С. 57-59.

22. Актуальні проблеми сучасного конституціоналізму (на прикладі України та Республіки Польща): кол. моногр. Київ: Талком, 2017. 392 с.

23. Алексєєв О. Г. Кабінет Міністрів України як суб'єкт правовідносин юридичної відповідальності у фармацевтичній сфері. *Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики*. 2019. Т. 12, № 1. С. 74-77.

24. Альонкін О. Охорона культурних прав людини в Україні. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2019. № 5. С. 17-24.

25. Андрусів Л. М. Особливості оприлюднення нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія: Право*. 2019. № 8. С. 8-14.

26. Ахмедов В. А. Класифікація злочинів проти правосуддя за суб'єктним критерієм: критичний аналіз. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 4. С. 218-221.

27. Ахмедов В. А. Правова природа і форми реалізації правосуддя: теоретичне обґрунтування. *Судова апеляція*. 2017. № 4. С. 6-14.

28. Бабай Д. О. Кабінет Міністрів України як суб'єкт організаційно-господарських повноважень в інноваційній сфері. *Економічна теорія та право*. 2017. № 2. С. 122-133.

29. Бабак М. А. Індивідуалістичні форми захисту прав та свобод людини Конституційним Судом України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 1. С. 18-21.

30. Бадида А. Ю. Соціальні права у системі фундаментальних прав людини. *Право України*. 2019. № 11. С. 272-280.

31. Базов О. В. Поняття та генеза міжнародного кримінального правосуддя. *Юридична Україна*. 2017. № 9-10. С. 69-77.

32. Базов О. В. Юрисдикція Європейського суду з прав людини. Доктрина та практика: моногр. Київ: Істина, 2017. 422 с.

33. Баймуратов М. О. Дискреційні повноваження органів місцевого самоврядування в сфері захисту прав людини: методологічні підходи до розуміння та визначення. *Публічне право*. 2019. № 2. С. 31-41.

34. Баймуратов М. О. Роль юридичної служби органу місцевого самоврядування в формуванні та функціонуванні правового простору локальної демократії: моногр. Одеса: Фенікс, 2018. 326 с.

35. Бакумов О. С. Відповідальність Парламенту України в системі юридичної відповідальності держави: конституційно-правовий аналіз. *Право України*. 2019. № 7. С. 198-217.
36. Бакумов О. С. Конституціоналізація стратегічного курсу України в контексті доктрини юридичної відповідальності держави. *Право і Безпека*. 2018. № 4. С. 13-21.
37. Балаклицький А. І. Територія як основна ознака держави в контексті сучасних глобалізаційних процесів. *Публічне право*. 2016. № 1. С. 284-290.
38. Бальжик І. А. Гідність і свобода як базові християнські цінності концепту прав людини. *Актуальні проблеми політики*. 2019. Вип. 64. С. 48-59.
39. Балюнов О. О. Статистичні оцінки результатів першого туру виборів президента України 2019 року. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 25 (1). С. 13-19.
40. Барабаш Б. А. Актуальні тенденції розвитку виконавчої гілки державної влади. *Стратегія розвитку України*. 2017. № 1. С. 79-83.
41. Барабаш О. О. Право, людина, антропологія. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 3. С. 12-15.
42. Баранова Ц. С. Територіальна громада в умовах децентралізації: реалії та перспективи. *Слово Національної школи суддів України*. 2019. № 1. С. 153-162.
43. Барбул П. О. Правові засади реформування організаційної структури Міністерства оборони України. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 128-131.
44. Барегамян С. Х., Козлова В. В., Орлова В. Є. Проблеми та перспективи удосконалення забезпечення конституційного права на достатній життєвий рівень в контексті міжнародного досвіду. *Журнал східноєвропейського права*. 2020. № 72. С. 22-31.
45. Баскакова Ю. В. Організаційні засади діяльності комітетів Верховної Ради України: теоретичні та практичні аспекти. *Держава і право. Серія: Політичні науки*. 2018. Вип. 81. С. 76-88.
46. Батанов О. В. Конституція України – втілення суверенної волі українського народу. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2017. № 6. С. 6-8.
47. Батанов О. В. Народовладдя та муніципальна влада: феноменологія співвідношення і взаємодії. *Право України*. 2019. № 10. С. 175-194.
48. Батанова Н. М. Конституційний контроль та конституційно-правова відповідальність: концептуальні проблеми співвідношення та взаємодії. *Правова держава*. 2019. Вип. 30. С. 147-155.
49. Батанова Н. М. Конституційно-правова відповідальність політичних партій у світлі міжнародного досвіду. *Правова держава*. 2017. Вип. 28. С. 198-205.
50. Батанова Н. М. Конституційно-правова відповідальність у контексті взаємодії держави та громадянського суспільства. *Альманах права*. 2017. Вип. 8. С. 102-106.

51. Батанова Н. М. Концептуальні проблеми конституційно-правової відповідальності політичних партій та громадських організацій в Україні. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. 74. С. 69-81.
52. Батанова Н. М. Принципи конституційно-правової відповідальності: понятійна та видова характеристика. *Правова держава*. 2016. Вип. 27. С. 211-218.
53. Бевзенко В. Адміністративна юрисдикція та Кодекс адміністративного судочинства України у редакції 2017 р.: розв'язання проблеми по-новому чи неподолані виклики минулого? *Право України*. 2018. Вип. 2. С. 11-25.
54. Безпалюк В. А. Відповідальність виконавчої влади в Україні (на прикладі Кабінету Міністрів України). *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1, Т. 2. С. 36-39.
55. Беркела Г. Ю. Міжнародно-правовий захист прав дітей у діяльності міжнародних організацій і у практиці Європейського Суду з прав людини. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 70. С. 250-257.
56. Берназюк І. М. Державні цільові програми як стратегічні акти Кабінету Міністрів України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2, Т. 2. С. 17-20.
57. Берназюк І. М. Реалізація актів стратегічної (програмної) правотворчості парламенту, глави держави та уряду як гарантія прямої демократії: моногр. Ужгород: Гельветика, 2017. 483 с.
58. Берченко Г. В. Декомунізація в Україні: конституційно-правові аспекти. *Форум права*. 2017. № 4. С. 13-23.
59. Белявська С. Ю. Організаційно-правові засади впровадження інновацій у судове управління в умовах інформаційного суспільства в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 21 с.
60. Биркович Т. І. Правова держава як невід'ємна складова захисту прав людини. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2019. Вип. 4. С. 116-128.
61. Бігун В. С. Вищий антикорупційний суд: філософсько-правовий аналіз формування незалежного суду і доброчесність конкурсу. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 26-32.
62. Бігун В. С. Доброчесність як принцип правосуддя: постановка проблеми та сучасний дискурс. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 2. С. 29-33.
63. Білак М. Подвійні стандарти застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини судами України. *Право України*. 2018. Вип. 2. С. 170-184.
64. Білозьоров Є. В. Конституційно-правова відповідальність вищих органів державної влади: теоретико-правовий аналіз. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2019. Вип. 7. С. 104-109.
65. Білоскурська О. В. Конституційна доктрина в системі сучасних джерел конституційного права. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 3. С. 69-73.
66. Білуха Л. А. Механізми реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з

держ. упр. Харків, 2019. 20 с.

67. Бобошко О. М. Механізм діяльності правоохоронних, судових органів у досудовому розслідуванні кримінальних корупційних правопорушень. *Lex portus*. 2018. № 1. С. 153-164.

68. Бондаренко В. А. Теоретико-правові питання електронного правосуддя в інформаційному суспільстві. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2017. Вип. 2. С. 154-162.

69. Бондюк А. Ф. Генеза наукової думки щодо процесуального статусу слідчого судді в кримінальному процесі України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 1. С. 205-214.

70. Бориславська О. М. Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз: моногр. Харків: Право, 2018. 383 с.

71. Бориславська О. М. Формування європейської моделі конституціоналізму: від ідеї до конституційної системи правління. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 1. С. 65-70.

72. Бочарова Н. В. Конституціоналізація міжнародного права як зовнішній чинник конституціоналізації правових систем країн світу. *Юридична Україна*. 2018. № 1-2. С. 28-34.

73. Бреус С. М. Механізми реалізації права на безоплатну професійну правничу допомогу в Молдові: досвід для України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 4. С. 52-54.

Інтернет-ресурси:

1. <https://www.president.gov.ua/> - Офіційний сайт Президента України;
2. <https://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної ради України;
3. <https://www.kmu.gov.ua/> – Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
4. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/> – Офіційний сайт Верховного Суду;
5. URL:<http://www.constcourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Конституційного Суду України;
6. <https://reyestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень;
7. <https://www.cvk.gov.ua/> – Офіційний сайт Центральної виборчої комісії.

**Завідувач кафедри
теорії держави та права**

Ольга КУЛІНІЧ

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

[illegible]

